

Asia: VN/1872/2025

Luonnos ympäristöministeriön asetukseksi eräiden rakennusten teknisten järjestelmien energiatehokkuuden vaatimuksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

LUONNOS YMPÄRISTÖMINISTERIÖN ASETUKSEKSI ERÄIDEN RAKENNUSTEN TEKNISTEN JÄRJESTELMIEN ENERGIATEHOKKUUDEN VAATIMUKSISTA (VN/1872/2025) (24.3.2026)

1. Yleisarvio

Pidämme asetuksen tavoitteita rakennusten energiatehokkuuden parantamisesta ja rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EU) 2024/1275 kansallisesta toimeenpanosta perusteltuina. Toimeenpano tukee kustannustehokkaita päästövähennyksiä, energiajärjestelmän toimintavarmuutta sekä rakennusten käyttäjien ja omistajien mahdollisuuksia täyttää velvoitteet kohtuullisin kustannuksin. Keskeistä on varmistaa, että kansallinen sääntely toteutetaan teknologianeutraalisti, järjestelmätason energiatehokkuuden huomioivasti ja EU-direktiivin salliman kansallisen liikkumavaran puitteissa.

2. Teknologianeutraliteetti ja markkinoiden toimivuus

Asetuksen soveltamisessa on varmistettava, että energiatehokkuusvaatimukset eivät ohjaa markkinoita epäsuorasti tiettyihin teknologiaratkaisuihin. Sääntelyn tulee perustua lopputuloksiin (energiatehokkuus, päästöt, toiminnallisuus) eikä yksittäisten ratkaisujen suosimiseen.

Paikan päällä tapahtuva uusiutuvan energian tuotanto ja energian varastointi ovat tärkeitä osia energiajärjestelmää, mutta niitä koskevat vaatimukset eivät saa muodostua de facto -velvoitteiksi tilanteissa, joissa energiatehokkuus ja päästövähennykset voidaan saavuttaa tehokkaammin muilla ratkaisuilla. Uusiutuvan energian ja hukkalämmön käyttö sekä energian varastointi kaukolämpöjärjestelmissä tulee käsitellä samanarvoisena paikan päällä tapahtuvan tuotannon ja varastoinnin kanssa.

On tärkeää, että:

- rakennuksen liittäminen vähäpäästöiseen kauko- tai aluelämpöverkkoon tunnistetaan täysimääräisesti energiatehokkaaksi ratkaisuksi,
- teknisen, taloudellisen ja toiminnallisen toteutettavuuden arviointi tehdään joustavasti ja tapauskohtaisesti,
- hybridimallit ja alueelliset ratkaisut sallitaan ilman ylimääräistä sääntelytaakkaa.

3. Kaukolämpö ja järjestelmätason energiatehokkuus

Suomessa kaukolämpö on keskeinen osa energiajärjestelmää etenkin kaupunkialueilla. Kaukolämpöjärjestelmät kehittyvät nopeasti kohti vähäpäästöisiä ja päästöttömiä ratkaisuja, kuten hukkalämpöjen hyödyntämistä, suurteholämpöpumppuja, sähkö-kattiloita ja lämpövarastoja. Fortumin Espoo-Kirkkonummen kaukolämpöverkko on tässä edelläkävijä ja hukkalämpöjen osuus tuotannosta nousee 40 %:iin vuonna 2027.

Kaukolämmön keskeinen vahvuus on järjestelmätason energiatehokkuus, joka mahdollistaa energian tuotannon, varastoinnin ja kulutuksen optimoinnin kokonaisuutena. Asetuksen soveltamisessa on varmistettava, ettei sääntely johda tarpeettomaan siirtymiseen pois tällaisista ratkaisuista, erityisesti tilanteissa, joissa kaukolämpö perustuu vähä- tai nollapäästöiseen tuotantoon.

Rakennusten energiatehokkuutta koskevassa sääntelyssä on tärkeää tarkastella energiajärjestelmän kokonaisvaikutuksia, ei pelkästään yksittäisen rakennuksen teknisiä ominaisuuksia.

4. Kustannustehokkuus ja investointien ennakoitavuus

Rakennusten teknisiä järjestelmiä koskevalla sääntelyllä on merkittäviä vaikutuksia investointipäätöksiin, kiinteistöjen kustannuksiin ja energiajärjestelmän kehittämiseen.

Sääntelyn tulee:

- olla ennakoitavaa ja johdonmukaista,
- tukea kustannusoptimaalisia ratkaisuja,
- minimoida hallinnollinen taakka ja vältettävä investointeja, joilla ei saavuteta suhteessa kustannuksiin merkittäviä energiatehokkuus- tai päästöhyötyjä.

Eryteisesti korjausrakentamisessa on tarpeen säilyttää riittävä jousto erilaisten teknisten ratkaisujen ja rakennuskannan heterogeenisyyden huomioon ottamiseksi.

5. Pykäläkohtaiset perustelut

9 § Paikan päällä tapahtuvan uusiutuvan energian tuotantojärjestelmän ja energian varastointijärjestelmän asianmukaisessa mitoituksessa tulisi selventää suunnittelijan velvollisuutta varmentaa, millainen on jäädytysratkaisujen vaikutus lämpöihtiivyyteen, koska niiden mitoitus

tyypillisesti perustuu lämmityskauden tarpeisiin. Asetuksessa tulee vaatia, että jäähdytyksen mitoitus ja vaikutus sisälämpötiloihin osoitetaan suunnitteluvaiheessa.

13 § Vaatimuksissa paikan päällä tapahtuvan uusiutuvan energian tuotantojärjestelmän ja energian varastointijärjestelmän käyttöönotolle tulisi selkeästi huomioida lämmityksen kausiluonteisuus, jolloin käyttöönotto ja toimivuuden varmentaminen suoritetaan todenmukaisissa olosuhteissa. Vastaavasti jäähdytysjärjestelmän varmennus tulisi tehdä jäähdytyskaudella.

6. Yhteenveto

Korostamme, että asetuksen jatkovalmistelussa ja soveltamisessa tulee:

- Varmistaa aidosti teknologianeutraali toimeenpano.
- Huomioida kaukolämmön ja muiden alueellisten ratkaisujen järjestelmätason energiatehokkuus.
- Välttää sääntelyä, joka perusteettomasti ohjaa pois vähäpäästöisistä kaukolämpö-ratkaisuista.
- Hyödyntää EU-direktiivin tarjoama kansallinen liikkumavara kustannustehokkaan ja joustavan toimeenpanon varmistamiseksi.

Lisätietoja:

Harri-Pekka Korhonen harri.korhonen@fortum.com

Kristian Rehnström kristian.rehnstrom@fortum.com

Korhonen Harri
Fortum Oyj